

A közélémezési üzem megszüntetése ellen.

Főlebbezés a belügyminiszterhez —

(Saját tudósítónktól.) A városi közélémezés ügye a januári közgyűlés határozatával lekerülhetett volna a napirendről, ha dr. Kószó István, törvényhatósági bizottsági tag meg nem főlebbezte volna a közgyűlés ismeretes határozatát. A főlebbezéssel érdekes helyzet állt elő, ép azért egész terjedelmében közöljük itt a város közönségét nagyon közlelről érintő irást:

Nagyságos Polgármester Ur!

A városi közélémezésnek 1916 január 19-én hozott azon határozata ellen, melylyel a közélémezési üzemet megszüntetni rendelte, tisztelettel *felebbezéssel élek*. Ez a határozat egy ötletszerű és minden előzetes megfontolást nélkülöző elhatározása a közgyűlésnek, amely hamis impressziók alapján keletkezett és lehet, hogy kielégíti az üzletéhes kereskedőket, de föltétlenül hátrányosan érinti a nagy közönséget.

1. Kezdetől fogva tisztában voltunk azzal, hogy a közélémezési üzemre a város közönsége rá fog fizetni, de nem is nyereszkedés volt a cél, hanem az élelmiszerek biztosítása a fogyasztó közönség részére. E tekintetben pedig az élelmiszert-uzsorásoktól tényleg megmentette a fogyasztó közönséget a város hatóságának azon intézkedése, hogy hatósági boltokat s kiárúsító helyeket állított fel és az elsőrendű fogyasztási élelmi cikkeket ő maga szerezte be s árusította el. Ezzel a fogyasztó közönségnek igen hasznos szolgálatot tett, mert egyrészt lehetetlenné tette, hogy a készletekkel rendelkező termelő vagy kereskedő az ő áruinak visszatartásában élelmiszert-hiányt idézhessen elő és ezáltal az árak tulságig emelkedését kikényszerítse, így a fogyasztó közönséget kiuzsorázhassa. Ha ez a városnak anyagi áldozatába kerül is, de annak a közönségnek tesz szolgálatot, amely közönség adóálléireiből a város háztartását föntartja. Ez tehát csak látszólagos károsodás, közvetve pedig a nagyközönség haszna és az élelmiszert-uzsorások trükkjének meg-hiusítása.

2. Az anyagbeszerzés és föntartás körül fölmerült károsodások minden kétségen fölül megvannak, de a kiadások egy nagy részét az első berendezkedés költségei képezik, másik részét pedig a kezdet nehézségeivel járó u. n. gyermekbetegségei ezen üzemeknek, melyeknek megszüntetésére véleményem szerint a tanácsi javaslat alkalmas és helyes intézkedések létesítését helyezi kilátásba. A lehető legnagyobb gyávaság színezetével birna az a tény, ha a város közönsége egy megkezdett vállalatot azért adna fel mindjárt az első lépés után, mert sokálná az eddig fizetett tandíjat. Minden vállalat kezdetben befektetésekkel és kiadásokkal jár, tehát nem szabad attól megijedni, még a haszonra alapított vállalatnál sem, annál kevésbé egy ilyen természetű és előreláthatólag rövid életű vállalkozásnál. Engem megnyugtat az magában, hogy a törvényhatóság kereskedőelemei üdvözölték nagy örömmel ezen indítványt, tehát bizonyára azért, mert a merkantil érdekeknek kedvez, már pedig a fogyasztók érdeke és a merkantil érdek nem azonosak, sőt ellentétben állanak egymással.

3. A város hatósága felismerte a bajokat és annak megszüntetésére beható tanácskozás után életrevalónak látszó javaslattal állt elő s azt védelmezte is, míg a törvényhatóság legnagyobb meglepetésére egyszerre az előadó helyettes-polgármester ur Pálfordulást csinált és kijelentette, hogy a közélémezési üzem megszüntetéséhez hozzájárul a maga részéről is. A tanácsi előterjesztésnek ezen megváltoztatása csak újabb rendes tanácsulésen történhetik, tehát az előadónak nem áll jogában ilyen módon elejteni a tanácsi előterjesztést, hiszen ehhez minden tanács-

tagnak hozzászólási joga van és miként a polgármester ur magatartása nyilvánvalóvá tette, ő sem osztozik ezen újabb tanácsi előterjesztés kérdésében az előadó véleményével, pedig a polgármester ur álláspontját megszívlelendőnek tartom, miután ő foglalkozott ezzel a kérdéssel a legtöbbet.

4. Az üzemek ily hirtelen való albanhagyása a beszerzett áruknak hirtelen piacra dobását eredményezné, ami természetesen az árak esésével és a város újabb károsodásával járna, a spekulánsoknak pedig alkalmat adna arra, hogy ezen árukat olcsón megszerezék és azután majd az általuk fölszorított áron eladják. Ha tényleg az üzem megszüntetése mellett foglalna is állást a város közönsége, de a meglévő anyagnak lassu és célszerű kiárúsítása mellett lenne az üzem végleg megszüntethető.

A városnak tudtommal nagymennyiségű anyaga van és megrendelésből kifolyólag vásárlási kötelezettségei vannak, tehát erre is tekintettel kell lenni, nehogy kártérítés fizetésének kötelezettségével még a kárt kárral pótoljuk. A berendezkedéssel járó kiadásoknak részbeni megtérítését csak liquidálás mellett lehet elérni, tehát erre is figyelemmel kellett volna lenni. Tudtommal fözélékfélék is nagyobb mennyiségben lettek beszerezve. Ezt sem szívesen adnám oda olcsó áron spekulációra a terménykereskedőknek, jusson ez közvetlenül a fogyasztó közönséghez.

5. Igaz, hogy a hatóságra nézve a legkényelmesebb dolog, ha a közélémezés kérdését kiveti a nyakáról, de akkor, midőn az eddigi eljárásnak általános előnyei a fogyasztó közönségre nézve tagadhatatlanul megváltak, nem kell visszariadni azon éles kritika miatt, melyet egyszerre sok oldalról érvényesítettek, úgy látszik, éppen azért, hogy a város tanácsát megriasszák. Kész munkában könnyű hibát találni, közhivatalnoknak a kritikát és sokszor még a jogtalan megtámadást is tűrni kell.

Ezek alapján arra kérem a Nagyságos Polgármester urat; méltóztassék ezen főlebbezésemet a nagyméltóságú m. kir. Belügyminiszter urhoz felterjeszteni, hol alázattal kérem; kegyeskedjék a városi közgyűlésnek 1916 január 19-én hozott és a városi közélémezési üzemnek megszüntetésére vonatkozó határozatát megsemmisíteni és annak föntartása és kezelése körüli eljárás módosítására vonatkozólag a város tanácsát javaslattételre utasítani. Tisztelettel dr. Kószó István.

Amikor a főlebbezést egész terjedelmében közöljük, néhány tévedését helyreigazítanunk és néhány hiányát pótolnunk kell. 1. A közélémezési üzem természetesen nem dolgozhatott haszonra, de veszteségre sem. Ha tisztában volt valaki azzal, hogy az üzletre a város rá fog fizetni, akkor bizonyára azzal is tisztában volt, hogy ez a ráfizetés nem a szakértelem hiánya, a hanyag kezelés miatt fog előállni, hanem azért, például mert szükséges lesz egyes élelmi cikkeket nagyobb mennyiségben dobni a piacra, vagy a cél biztosabb elérése végett olcsóbban árusítani, mint amennyiért vették. 2. A közélémezési üzem az élelmiszert-uzsorásoktól nem mentette meg a várost. Tanunk rá a kihágási bíróság közismert ítéletei és közismert dolgok, amelyek ez ideig nem kerültek a bíróság elé. 3. A liquidálásra annyira figyelemmel volt a közgyűlés, hogy azt mondta ki. 4. A főlebbezés a közgyűlési határozatot úgy tünteti fel, mint a kereskedők egy sikerült attackját a közérdek ellen. Tévedés. A közélémezési üzem nem igen forgalmazott olyan cikkeket, amelyek Tóth Péter vagy Schlesinger konzumcikkei. 5. A főlebbezés csak a célját látja azoknak az „éles“ kritikáknak, amelyeket egyszerre sok oldalról érvényesítettek és ezt a célt abban állapítja meg, hogy a város tanácsát megkivánták riasztani. Ezt az ala-

esony tendenciát bizonyára visszautasítják azok, akik a kritikát gyakorolták és okokra hivatkoznak, amelyek őket eljárásukra kényszerítették.

A főlebbezés sok kitételét vehetnénk még így sorba, de akkor egy kontra-főlebbezés készülné. Mi nem akarjuk megkontrázni Kószó dr. főlebbezését, az ügy minden fázisát pedig ismeri annyira a közönség, hogy kellő kritikával olvashasson minden mondatot, amely ebben az ügyben elhangzik. A dolog lényege az, hogy a főlebbezés szerint a bajok kiküszöbölésére (tehát voltak bajok) életre valónak látszik a tanács javaslata, tehát fenn kell tartani a közélémezési üzemet. A közönség ezek után fokozott érdeklődéssel várja, hogy mi történik a miniszter döntéséig.

Feleséggyilkos szegvári gazdálkodó.

— Három évi börtönre ítélte a szegedi törvényszék. —

(Saját tudósítónktól.) A mult év januárjában kissé ittas állapotban tért haza Szarka Ferenc szegvári gazdálkodó s nagyhangon vacsorát követelt. Az asszony haragos volt, mert az ára már napok óta el-elmaradozott s állandóan a koresmákat járta. Az asszony élesebben válaszolt, mint máskor, ezen összeszólkoztak. Egy darabig feleseltek egymással, előkerültek, — mint az ilyenkor már szokás — a régi bűnök, a veszekedés mindinkább elfajult és szomoruan végződött. Szarka agyát elborította a vér, tajtékzott a dühtől, ittas is volt, előkapta a bicskáját és többször egymásután az asszony hasába vágta. Az asszony összeesett, a sebekből ömlött a vér. Három gyermeke van Szarkának, ezek kétségbeesett orditózással, a rémülettől dermedten nézték a borzalmas jelenetet, az egyik, amikor az anyját összeesni látta, elájult, alig bírták a szomszédok életre keltetni.

Szarka csak akkor eszmélt arra, hogy mit tett, mikor az asszony vérében fetrengve jajveszékelt segítségért. Egy pillanatig megdöbbenve bámult áldozatára, majd lekapta a falról a revolvert és elrohant. Elment az édes anyjához. Alig félóra múlva esendőrök állítottak be özvegy Szarkáné portájára és a fia után érdeklődtek. Az öreg asszony látta ugyan, hogy a fiának valami baja van, de a valót nem is sejtette. Bevezette a esendőröket a szobába, ahol Szarka egy lánán ült, fejét a könyökére hajtva sóhajtozott. Kétszer is szólt hozzá a esendőrőrmester, de Szarka meg se moccant. Az egyik esendőr ekkor hozzá lépett és rátette a kezét a vállára. Szarka felugrott és ijedten nézett körül, a másik pillanatban már előkapta a revolverét és a esendőrökre fogta. Lefegyverezték és megvasalva a község házára vitték. Az asszonynak a számtalan késszurás halálát okozta, másnap rettenetes kínok között meghalt.

Hébfőn tárgyalta a szegedi törvényszék Hevessy Kálmán elnöklése alatt működő büntető tanácsa Szarka Ferenc bűnügyét. A büntető tanácsban dr. Szenttamásy Miklós és Nagy Zoltán működtek, mint szavazóbírák, a vádlottat dr. Balassa Armin védte.

Szarka Ferenc, a vádlott olyan benyomást kelt, mintha nem volna épelméjű. Katonakorában egy ló a fején több helyen megrugta, e